

TOMA ALIMOS

-caracterizare-

(o scurta introducere - de la argument) sau:

În cantecele sale epice, poporul și-a cântat eroii, a preamarit faptele lor de curaj și vitejie, exprimându-și totodată dragostea, admiratia față de aceștia, căci o simbolizează cinstea, adevărul, spiritul de dreptate.

Un astfel de personaj este și Toma Alimos, eroul baladei haiducești cu același titlu. El este personajul principal, fiind prezentat în toate momentele acțiunii, iar însușirile sale se dezvăluie treptat, de-a lungul întregii acțiuni.

Haiducul este un personaj real și individual care întrușchipează însușirile poporului. Autorul anonim a țesut în jurul lui o aura legendară, devenind astfel un adevărat erou popular.

Personajul este un “haiduc din Tara de Jos”, al cărui portret apare chiar de la început realizat de autor prin caracterizarea directă: ”nalt la stat/ mare la sfat/ și viteaz cum n-a mai stst”.

Dacă sub aspect fizic se rețin statura și impresiunea, ochii negri patrunchitori (“Ochii-I negri arunca/ Peste câmpuri ce vedea”), însușirile morale se conturează, îndeosebi din atitudine, fapte, monolog, relația cu ceilalți personaje, prin caracterizarea indirectă.

Haiducul este un iubitor de natură, în mijlocul căreia trăiește și cu care se înfrățește (“ca-mi sunt mie frațiori/ de poteri ascunzatori”). Cu toate acestea, el trăiește dureros sentimentul singurătății, deoarece, fire deschisă, sociabilă și generoasă, duce dorul oamenilor, simte nevoia comunicării cu semenii.

Apariția vijelioasă a boierului Manea este văzută de haiduc ca un prilej de a cinsti cu cineva o cupă cu vin. De aceea sincer, prietenos, ospitalier, îi răspunde boierului cu politetea omului bucuros de întâlnirea cu un semen: “Multumescu-ti, frate Mane!”.

Cu calm și stăpânire de sine, cu un puternic simț al realității, inclinat mai mult spre prietenie și înțelegere decât spre ceartă, el vrea să înlăture pricinile dușmăniei: “Ce-am văzut/ om mai vedea,/ Ce-am făcut /Om judeca” și îi oferă fratește plosca: “Pan’ atuncea, mai furtate,/ Da-ti mania la o parte/ Și bea ici pe jumătate/ Ca să ne facem dreptate.”

Corect și cinstit, crezându-și și pe ceilalți oameni la fel, Toma este o clipă neatent, suficient pentru vicelanul Manea ca să-l înjunghie și să fugă. Însușit de un puternic spirit de dreptate, înzestrat cu o uimitoare tarie morală și stăpânire de sine, își leagă rana, îl urmărește pe fugăr și-l pedepsește, nu pentru a se răzbuna, ci pentru a face dreptate în numele celor

multi si asupriti pe care-I reprezinta. Astfel, haiducul isi apara propria-I demnitate in numele careia actioneaza. Fapta miseleasca a lui Manea a dezlantuit in sufletul generos al haiducului, ura fata de acesta, pe care si-o exprima direct: “Maneo, Maneo, fiara rea,/ Vitejia ti-e fuga...”. Astfel, isi exprima dispretul fata de lasitatea boierului.

Pe cat de inversunate sunt dispretul si ura impotriva lui Manea, pe atat de puternice sunt sentimentele prieteniei si devotamentul sau fata de cal si fata de tovarasii de haiduciu: “Apoi, mari sa te duci/...pan’ la Paltinii Trasniti,/ unde-s fratii popositi”.

Adevarata frumusetate morala a haiducului se dezvaluie in momentul mortii. El este o fire sensibilă, iubeste natura si frumosul, de aceea doreste sa fie inmormantat in mijlocul ei. Testamentul sau releva un suflet duios, capabil de iubire, caci intr-un astfel de moment, gandul sau se indreapta catre cei apropiati : catre fiinta iubita, Catre unul dintre fratii sai de voinicie si catre murgul care l-a slujit cu atata credinta.

Moartea nu-l inspaimanta pe erou. El o priveste cu seninatate, ca pe o lege a firii. Traieste doar regretul ca trebuie sa se desparta prematur si atat de tragic de viata pe care a trait-o intens.

Prin totalitatea insusirilor sale, Toma Alimos, desi personaj real, apare in postura unui erou legendar, cu insusiri iesite din comun, asemenea eroilor din basme, a unui Fat-Frumos viteaz, cinstit, iubitor de natura si de oameni, intept, prietenos si sensibil. Acest lucru il afirma Ion Rotaru: “Toma a lui Mos sau Alimos este si un Fat-Frumos, mai dramatic inasa, mai real, posibil ca existenta istorica”. Calitatile eroului sunt puse inasa in lumina cu o forta impresionanta, si prin incadrarea intr-un anumit mediu si mai ales prin antiteza cu personajul negativ al baladei - boierul Manea.

Haiducul devine o intruchipare a insusirilor alese ale poporului roman. De aceea autorul omonim isi exprima admiratia fata de erou, fata de demnitatea, curajul si vitejia acestuia, dar si compasiunea pentru moartea sa tragica.